

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 27 жовтня 1997 року № 171»

1. Мета

Метою прийняття проєкту наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України є приведення у відповідність із законодавством Методики визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затвердженої наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 27 жовтня 1997 року № 171, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 05 травня 1998 року за № 285/2725 (надалі – Методика № 171), та вдосконалення механізму визначення розміру відшкодування шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Проєкт наказу Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 27 жовтня 1997 року № 171» розроблено відповідно до вимог абзацу третього пункту 2 Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731, та пункту 42 Плану діяльності Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України з підготовки проєктів регуляторних актів на 2023 рік, затвердженого наказом Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 15 грудня 2022 року № 535, а також за результатами практичного застосування Методики № 171.

09 липня 2023 року набрав чинності Закон України «Про управління відходами», який визначає правові, організаційні, економічні засади діяльності щодо запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.

Відповідно до пункту 2 розділу XI «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про управління відходами», з дня набрання ним чинності, Закон України «Про відходи» (Відомості Верховної Ради України, 1998 р., № 36-37, ст. 242 із наступними змінами) втратив свою чинність.

УВ
Міндовкілля
№25/1-12/6787-24 від 23.05.2024
КЕП: Стрілець Р. О. 23.05.2024 15:22
58E2D9E7F900307B0400000035892F0070AAA500
Сертифікат дійсний з 08.07.2022 18:37 до 08.07.2024
18:37

Методика № 171 розроблена зокрема, відповідно до Закону України «Про відходи», у зв'язку з чим, виникла необхідність у приведенні деяких її термінів та положень у відповідність до вимог Закону України «Про управління відходами».

06 липня 2022 року набрала чинності постанова Кабінету Міністрів України від 01 липня 2022 року № 753 «Про внесення змін до Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок», яка передбачає, зокрема, що витяг із технічної документації з нормативної грошової оцінки земельних ділянок оформляється і видається автоматично в електронній формі з використанням програмного забезпечення Державного земельного кадастру. Зазначену реалізовану цифрову трансформацію не врахована в Методиці № 171.

Постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1325 «Про затвердження нормативів гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах, а також переліку таких речовин» визначено, що норматив (міліграмів на кілограм ґрунту з урахуванням фону (кларка)) гранично допустимої концентрації для нафти складає – 1000, гранично допустима концентрація нафтопродуктів у ґрунтах для земель, що надані під об'єкти видобування нафти, нафтохімії і нафтопереробки, нафтобази, склади нафтопродуктів, магістральні нафтопродуктопроводи, резервуарні парки та наливні станції нафтопродуктів, товарно-сировинні парки нафтопереробних заводів, сировинні парки нафтохімічних підприємств) складає – 1000, а для інших земель гранично допустима концентрація нафтопродуктів у ґрунтах становить – 500. У зв'язку з чим, виникла необхідність приведення положень Методики № 171, які визначають небезпечність нафти та нафтопродуктів, у відповідність до зазначеної постанови.

Абзацом першим частини шостої статті 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» визначено, що за результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт.

При цьому, в додатках до Методики № 171, використовується назви документів, які не визначенні Законом України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Під час практичного застосування Методики № 171 виникла необхідність у приведенні її положень у відповідність до Законів України «Про управління відходами», «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про Державний земельний кадастр», «Про оцінку земель», а також врегулювання питання правомірності застосування Методики № 171 при розрахунку розмірів шкоди зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, які виявленні в ході слідчих дій правоохоронними органами.

Статтею 1 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель» визначено, що псування земель - порушення природного стану земель, яке здійснюється без обґрунтованих проектних рішень, погоджених та затверджених в установленому законодавством порядку, забруднення їх

хімічними, біологічними та радіоактивними речовинами, в тому числі тими, що викидаються в атмосферне повітря, засмічення промисловими, побутовими та іншими відходами, неочищеними стічними водами, порушення родючого шару ґрунту, невиконання вимог встановленого режиму використання земель, а також використання земель у спосіб, що погіршує їх природну родючість.

Визначення розміру шкоди, заподіяної державі, територіальним громадам, юридичним особам та громадянам, на всіх категоріях земель внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання здійснюється у відповідності до Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 р. № 963 (далі – Методика № 963)

Відповідно до пункту 7 Методики № 963 розмір шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, визначається Держекоінспекцією та її територіальними органами, Держгеокадастром та його територіальними органами або виконавчими органами сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом.

Враховуючи викладене, наразі опрацьовується питання внесення змін до Методики № 963 в частині доповнення пункту 7 новим абзацом, який врегульовує питання затвердження Методики № 171 центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища.

3. Основні положення акта

Проект наказу спрямований на внесення змін до Методики № 171 з метою вдосконалення механізму визначення шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, приведення її положень у відповідність із законодавством, а також усунення недоліків, які були виявлені під час її практичного застосування для цього розроблено зміни до: пунктів 1.1, 1.2 та 1.3 глави 1, термінів визначених у главі 2, пунктів 3.1., 3.2., 3.3. глави 3, пунктів 4.1., 4.7., підпункту 4.7.1. пункту 4.7., пунктів 5.1., 5.3., 5.5., підпункту 5.6.1. пункту 5.6. глави 5, додатків 6, 7, 8, 9, 10 Методики; уточнено назву Методики, назву глави 3, доповнено пункт 4.9. глави 4 новим підпунктом 4.9.3., додаток 1 викладено в новій редакції та внесено редакційні правки.

4. У цій сфері правового регулювання діють:

Земельний кодекс України;

Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;
Закон України «Про Державний земельний кадастр»;
Закон України «Про управління відходами»;
Закон України «Про охорону земель»;
Закон України «Про державний контроль за використанням та охороною земель»;
Закон України «Про оцінку земель»;
Постанова Кабінету Міністрів України від 01 липня 2022 року № 753 «Про внесення змін до Методики нормативної грошової оцінки земельних ділянок»;
Постанова Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1325 «Про затвердження нормативів гранично допустимих концентрацій небезпечних речовин у ґрунтах, а також переліку таких речовин»;
Методика визначення розмірів шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства, затверджена наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 27 жовтня 1997 року № 171, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 травня 1998 року за № 285/2725.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту наказу не потребує фінансування з Державного бюджету України.

Реалізація проєкту наказу здійснюватиметься в межах затвердженої чисельності працівників Держекоінспекції і видатків, передбачених у Державному бюджеті України на відповідний рік за бюджетною програмою за КПКВК 2705010 «Керівництво та управління у сфері екологічного контролю».

Прийняття проєкту наказу в запропонованій редакції не впливатиме на зменшення надходжень до державного бюджету.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проєкт наказу не стосується питань соціально-трудової сфери, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проєкт наказу не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проєкті наказу відсутні процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

Проєкт наказу не містить положень, які:

стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;

стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;

впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;

створюють підстави для дискримінації;

стосуються інших ризиків та обмежень, які можуть виникнути під час реалізації акта.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проєкту наказу не проводилися.

8. Прогноз впливу

Проект наказу є регуляторним актом.

Проект наказу за предметом правового регулювання не матиме впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

9. Прогноз результатів

Реалізація проєкту наказу забезпечить дотримання вимог абзацу третього пункту 2 Положення про державну реєстрацію нормативно-правих актів міністерств, інших органів виконавчої влади, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28 грудня 1992 року № 731.

Прогноз впливу реалізації проєкту наказу на ключові інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Суб'єкти господарювання, щодо яких вивлено факти порушення законодавства про використання та охорону земель.	Встановлення прозорості системи нарахування шкоди.	Вдосконалення механізму визначення розміру шкоди, зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства.
Державні службовці Держекоінспекції та її територіальних і	Прозоре та зрозуміле визначення шкоди,	Зменшення ризику корупційних зловживань. Покращення стану

міжрегіональних територіальних органів, що здійснюють перевірки, інструментально-лабораторні вимірювання та розраховують шкоду (десятки людей).	зумовленої забрудненням і засміченням земельних ресурсів через порушення природоохоронного законодавства.	довкілля, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання і відтворення природних ресурсів. Забезпечення охорони земель та їх раціональне використання. Стабільне наповнення державного бюджету.
---	---	---

Міністр

Руслан СТІЛЕЦЬ

« ____ » _____ 2024 р.